

Мельник Людмила Юрївна

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва

Мельник Віталій Михайлович

аспірант, Уманський національний університет садівництва

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Провідні країни світу зайняли активну позицію щодо формування інформаційного суспільства. Вони визначили та сформулювали політику його розвитку, до якої приєднуються країни, що розвиваються. Створено міжнародні організації, метою яких є сприяння побудові інформаційного суспільства, зокрема, Information Society Forum, European survey of the Information Society.

Постіндустріальний тип розвитку передбачає перехід до нових базових принципів становлення, які будуються на максимальній реалізації так званого третинного сектору суспільного виробництва – сфери послуг або сервісу. Теорія постіндустріального суспільства [1], розкривши головні положення економіки та суспільства, стала методологічною основою визначення закономірних кроків цивілізаційного прогресу, чіткої періодизації людської історії як єдності доіндустріального, індустріального та постіндустріального суспільства, як вважав академік А.А. Чухно [2]. Проте на думку японського економіста Й. Масуди [3], термін «інформаційне суспільство» значно краще, ніж «постіндустріальне суспільство», підходить до характеристики суспільних змін, що відбуваються, і в основі яких знаходиться перехід від виробництва матеріальних цінностей до виробництва інформаційних цінностей.

Недостатня дослідженість філософських аспектів, вважає М. Рубанець, що розкривають інформаційне суспільство саме як суспільство, а не просто як опис використання певних технологій, породжує сучасні «вузькі місця» і проблемні зони, пов'язані з усвідомленням впливу спадку теорій постіндустріалізму на сучасне розуміння технологічної компоненти та її місця в суспільному розвитку [4]. Сучасні особливості технологічної компоненти і процесів її створення акцентуалізують нову форму осмислення співвідношення технічного, технологічного та суспільного.

Інформаційне суспільство визначається як суспільство, в якому економічний розвиток, соціальні зміни, якість і уклад життя залежать від знань та способів використання інформації, і прояв якого можна характеризувати такими критеріями [5]:

технологічний – ключовий фактор – інформаційна технологія, яка широко застосовується у всіх сферах діяльності суспільства;

соціальний – інформація виступає як засіб важливого стимулятора змін якості життя, при якому формується та стверджується «інформаційна свідомість» за вільного доступу до інформації;

економічний – інформація є ключовим фактором в економіці в якості ресурсу, товару, джерела доданої вартості та зайнятості;

політичний – вільний доступ до інформації забезпечує політичний процес зростаючою участю і консенсусом між різними класами і соціальними прошарками населення;

культурний – визнання культурної цінності інформації та засобом сприяння утвердженню інформаційних цінностей в інтересах розвитку окремого індивідуума і суспільства в цілому.

Безумовно, що концепція інформаційного суспільства повинна не допускати грубого технологічного детермінізму, а враховувати складність, багатогранність, суперечність впровадження нових технологій в суспільне життя, взаємодію різних факторів суспільного розвитку, серед яких визначну роль грає людський фактор.

Сьогодні вже дійшли розуміння і в Україні, що інформаційне суспільство – це суспільство розвитку. Кожна країна обирає свій шлях його становлення. Це може бути реінжиніринг і розвиток власних програмних систем до максимальної соціальної функціональності (SAP у Швейцарії та ін. країнах ЄС), розвиток програмування та аутсорсингу (Індія, Китай, Росія), соціальна інформатика (Росія).

Отже, розгляд наукових проблем та тенденцій розвитку інформаційного суспільства показав, що в найближчі роки воно для одних країн стане реальністю, а для інших – орієнтиром розвитку. Результатом має стати суспільний уклад, що базується на комплексному, багатосторонньому знанні і невіддільній від нього інформації, яка циркулює у відкритих системах і має синергетичний ефект. Адже дослідження нових форм впливу сучасної науки на розвиток інформаційного суспільства, чим далі, тим інтенсивніше визначатиме прояви і форми суспільних і цивілізаційних трансформацій. Дослідження цих форм, як прояв впливу сучасної постнекласичної науки на суспільний і цивілізаційний розвиток, дозволяє розкрити нові підходи до визначення місця форм виробництва знання, когнітивних практик у становленні інформаційного суспільства.

Список використаної літератури

1. Bell D. The Coming of Post Industrial Society / Bell D. – N.Y.: Basic Books, 1973.
2. Чухно А.А. Інституційно-інформаційна економіка : підручник / А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко; за ред. акад. НАНУ А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с.
3. Masuda Y. The Information Society / Masuda Y. – Washington, 1981.
4. Рубанець О.М. Інформаційне суспільство: когнітивний креатив постнекласичних досліджень : Монографія / Рубанець О.М. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2006. – 420 с.

5. Некрасов С.И. Роль компьютерной революции в становлении информационной картины мира / С.И. Некрасов, Н.А. Некрасова, К.В. Чупин // Наука и образование: сборник трудов VIII межд. науч. конф. 26 июня – 6 июля 2015 г., г. Берген, Норвегия. – Хмельницкий: ХНУ, 2015. – С. 76-78.